

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»**

**МАТЕРІАЛИ
I Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ДИСКУРСОЛОГІЇ, ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ»**

**до 125-річчя
Національного університету «Запорізька політехніка»**

21 листопада 2025 р.

**Запоріжжя
2025**

КУЛІЧЕНКО-ЧУГІНА А. К. Роль англійської як мови викладання у підготовці студентів-іноземних громадян медичних університетів України	394
ЛЮШИНСЬКА Г. В. Актуальні питання викладання іноземної мови в немовних ЗВО	399
МЕЛЬНИК Л. В. Цифрова трансформація мовної освіти: роль штучного інтелекту у навчанні іноземних мов	403
СОЛЯНЕНКО О. Л. Особливості вдосконалення комунікативних навичок у студентів ЗВО	408
ТРЕГУБ С. Є. Методи контролю перевірки знань з іноземної мови в медичних вишах	410
ХАВКІНА О. М. Рефлексивні практики як засіб розвитку мета когнітивної компетентності в процесі навчання англійської мови	414
ХАРИТОНОВА О. О. Використання кіно у формуванні мовленнєвих компетенцій у процесі вивчення французької мови	416
ЯРІЗ Є. М., ЯРІЗ Н. О. Використання комп'ютерних технологій при проведенні рубіжного контролю у процесі вивчення іноземної мови в умовах дистанційного навчання	420
BEZİRCİLİOĞLU S. Technical English Course as a Tool to Raise Awareness about the Sustainable Development Goals (SDGs)	423
CAFFALL M., GOODIEL K., MUELLER A. International Connections and Communication between University Students	425
HALYTSKA O. Implementierung von DLL 4 in der Ausbildung angehender DaF-Lehrkräfte an der Nationalen Lesja-Ukrajinka-Universität Wolhynien	427
KUMAR D. Topical Issues of Teaching Methodology in the 21st Century: A Critical Overview	431
KUSHCH E. From Prestige to Participation: How English Became Everyone's Language	433
KUSHCH E., DANYLOVA O. English e-Learning Vocabulary: Origins and Evolution	435
KUSHCH E., HERASEMCHUK K. Tech-Driven Growth of English Scientific Vocabulary	437
KUSHCH E., KHOLOSTA O. Variability of English Educational Vocabulary in the United States	440
KUSHCH E., KLYMENKO M. Thematic Groups of the English e-Learning Vocabulary	442
LAZEBNA N. Multilingual Project-Based Learning: A Transcultural Framework for Foreign Language Teacher Education in Hybrid Setting	444
LEBED Yu. Features of Conducting English Language Test Control	446

5. Jinghui S. Lost in the EMI Trend: Language-Related Issues Emerging from EMI Practice. *Sage Open*. 2023. № 13 (3). P. 1–12. URL : <https://doi.org/10.1177/21582440231181494>.

6. Sazanovych L. V., Kulichenko A. K. Language Barrier as a Challenge of Intercultural Education (Moroccan English and Nigerian English as Cases in Point). *Гуманітарні виміри сучасної медичної освіти: міждисциплінарний діалог* : кол. монографія. Запоріжжя : ЗДМУ, 2020. С. 65–74.

7. What Is EMI? *Oxford EMI*, Oxford, UK : website. URL : <https://oxfordemi.co.uk/what-is-english-medium-instruction/>

УДК 378.147.016:81'243:61

**Люшинська Г. В.,
викладач закладу вищої освіти кафедри іноземних мов,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В НЕМОВНИХ ЗВО

Актуальні питання викладання іноземної мови (ІМ) в немовних вишах включають формування комунікативної компетенції, інтеграцію іноземної мови у професійну діяльність, використання сучасних технологій, розвиток навичок самостійної роботи та адаптацію навчання до потреб студентів, що є ключовим для успішного оволодіння іноземною мовою в професійному середовищі. Розглянемо це питання на прикладі вивчення ІМ в Запорізькому державному медико-фармацевтичному університеті (ЗДМФУ).

Іноземна мова відіграє значну роль у професійному орієнтуванні особистості студента-медика та формує низку компетентностей. Термін «компетенція» широко вживають у педагогічній літературі. Так, наприклад, Е. Зеєр, О. Шахматова під професійною компетенцією розуміють сукупність знань і вмінь, а також способи виконання професійної діяльності. М. Дем'янчук наголошує, що компетентність майбутнього фахівця доцільно розглядати як нову якість професійної підготовки, яка охоплює та поєднує змістовий і процесуальний компоненти: знання й уміння, здатність до постійного оновлення сукупності оперативних і мобільних професійних знань та вмінь вибирати оптимальні рішення, аргументувати вибір, критично мислити, тобто виявляти високий рівень кваліфікації, професіоналізму фахівця і його підготовленості до професійного спілкування [2, с. 46]. Як

зазначено вище, серед базових компетенцій майбутніх лікарів, наголошують саме на оволодінні комунікативними знаннями та вміннями.

Вивчення іноземної мови в ЗДМФУ сприяє розвитку не тільки комунікації, а й пізнавальних функцій психіки, що є дуже актуальним в період воєнного стану. Розвиваються важливі для майбутнього лікаря інтелектуальні функції аналізу та синтезу, оскільки на матеріалі мовних явищ з лексики і граматики майбутні лікарі мають вивчити й виявити вміння членувати єдину граматичну конструкцію на частини і, навпаки, інтегрувати складові в єдине ціле. У процесі такої роботи формуються мовні узагальнення, виділяються мовні абстракції у вигляді схем, правил, знаків, тобто розвивається абстрактне мислення. Складаючи висловлювання засобами іноземної мови, замислюючись над послідовністю та повнотою викладу, ситуативною зумовленістю своїх фраз та їх побудовою, майбутні лікарі цим самим удосконалюють процес мисленнєво-мовленнєвої діяльності. Іноземна мова – чи не єдиний навчальний предмет вищого медичного навчального закладу, що містить у собі великі резерви для мовної освіти студентів-медиків. Саме мова й мовлення, на нашу думку, є супутником справжньої освіченості, яку, у свою чергу, можна вважати фахово значущою ознакою для медичних професій, де левову частку роботи становить міжособистісне усне й писемне спілкування. Використовуючи на заняттях з іноземної мови різні мовні завдання з певних лексичних фахових тем, ігри, лінгвістичні загадки тощо, викладач має можливість розвивати інтерес студентів як до окремих мовних фактів, явищ, парадигм, так і до мови в цілому. Відомо, що мета навчання зазначеного предмету визначається навчальною програмою дисципліни, яка спрямована на формування у студентів-медиків іншомовної професійно-орієнтованої комунікативної компетентності. Основними завданнями вивчення дисципліни є здатність студентів-медиків інтерпретувати зміст загально-наукової, фахової літератури іноземною мовою, демонструвати вміння спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формах, розвивати комунікативні навички культурологічного характеру. Предметом вивчення навчальної дисципліни є спеціальна лексика та граматичні конструкції, що використовуються у практиці за спеціальністю. Курс іноземної мови передбачає освітню, практичну, розвивальну, виховну цілі.

Іноземна мова робить значний внесок у формування світогляду майбутніх лікарів, його когнітивний та емоційний розвиток. Вивчення іноземної мови сприяє моральному, трудовому, естетичному вихованню, і в цьому полягає виховна мета вивчення іноземної мови.

Щодо ключових питань викладання іноземної мови в ЗДМФУ, ми відносимо насамперед, комунікативну компетенцію, тобто, навчання має бути спрямоване на формування вмінь спілкуватися іноземною мовою в усній та писемній формах, що відповідають мовним і соціальним нормам. Як зазначає Ф. Бацевич, «мовлення – основний, але не єдиний спосіб спілкування» [1, с. 58].

Наступним важливим аспектом ми вважаємо професійну спрямованість. Важливо інтегрувати іноземну мову у професійний контекст, навчаючи студентів-медиків іноземної мови, необхідної для їхньої майбутньої спеціальності.

Особливе місце у викладанні іноземної мови займають сучасні технології. Використання цифрових інструментів, онлайн-платформ та мультимедійних ресурсів допомагає урізноманітнити процес навчання, зробити його більш інтерактивним та ефективним. Питання дистанційного формату викладання іноземної мови оцінюються схвально особливо зараз. Існує низка різних платформ, як наприклад Zoom, Google class, Google meet, але з нашої точки зору, всі ці платформи значно програють у тих аспектах, що важливі для користувачів перед платформою Microsoft teams. Відзначається зручність програми, інтуїтивно зрозумілий дизайн, об'єднання усіх потрібних функцій у одній програмі, можливість легко налагодити комунікацію з колегами та викладачами, а також відстежувати події, до яких користувачі залучені. Переваги Microsoft Teams для навчання включають універсальність (чат, відеоконференції, спільний доступ до файлів), інтеграцію з Microsoft 365, зручну організацію навчального процесу за групами, можливості для створення інтерактивного контенту (Whiteboard, PowerPoint Live), а також функціонал для взаємодії та зворотного зв'язку в межах одного середовища, тобто Microsoft Teams дозволяє проводити ефективні відеоуроки зі студентами, спілкуватися в чатах, обмінюватися файлами та організовувати спільну роботу над проектами, що робить його багатofункціональним інструментом для навчання. Програма дуже зручна, що дає можливість створювати команди та канали для різних груп дозволяє чітко структурувати навчальний процес і учбові матеріали. Платформа забезпечує простір для швидкого спілкування, спільного обговорення, надання зворотного зв'язку та виконання різних видів завдань (тести різної складності, спеціальні задачі, тощо).

Невід'ємною складовою вивчення іноземної мови є самостійна робота студента. Самостійна робота студентів (СРС) – це форма організації навчального процесу, в якій студенти виконують заплановані завдання під методичним керівництвом викладача, але без його

безпосередньої участі. Вона є ключовим засобом засвоєння навчального матеріалу поза аудиторним часом, призначена для закріплення, поглиблення знань та формування практичних навичок. Студенти-медики повинні розвивати навички самостійної роботи з вивчення іноземної мови, що включає пошук відповідної інформації, аналіз орієнтовно-професійних текстів та вміння працювати з мовними ресурсами поза аудиторією. Самостійна робота дозволяє сформуванню у студентів-медиків здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; розвивати пошук, опрацювання та аналіз відповідної інформації з різних джерел; здатність бути критичним і самокритичним.

Наступний чинник – це адаптація до потреб здобувачів. Важливо враховувати індивідуальні потреби та рівень знань студентів, пропонуючи адаптовані навчальні матеріали та методики.

Велику роль у викладанні іноземної мови має мотивація студентів-медиків. Для досягнення високих результатів необхідно підтримувати високий рівень мотивації студентів, демонструючи практичну цінність знань іноземної мови для їхньої кар'єри. В ролі використання інноваційних методик, ми виокремлюємо застосування комунікативного підходу, проектної роботи та кейс-методи в навчанні іноземних мов.

Важлива роль у викладанні ІМ відводиться навчальним матеріалам (підручники, посібники, практикуми, бази різних завдань з лексики і граматики, різнорівневі завдання, тести). Останні набувають зараз особливу роль у підготовці майбутніх лікарів. Щодо завдань, ми пропонуємо широкий спектр загально-медичних текстів та комплекс вправ, а саме: лексичні, мовленнєві завдання, тести які поглиблюють фахові лінгвістичні знання студентів-медиків з фахової термінології та систематизують практику професійного іншомовного читання. Все більшої ефективності при вивченні ІМ набувають тести. Переваги тестів залежать від їх типу; наприклад, автоматизовані тести забезпечують швидкість, надійність та ефективне регресійне тестування, тоді як педагогічні тести пропонують об'єктивність, простоту оцінювання, охоплення великих обсягів матеріалу та можливість одночасного тестування багатьох студентів.

Останній чинник, що покращує та інтенсифікує викладання іноземної мови в немовних ЗВО, а саме в медичних вишах – це відповідна система вправ з урахуванням чотирьох видів мовлення (читання, аудіювання, говоріння, письмо). Для формування лексичного та граматичного аспектів необхідно виконання передтекстових, основного блоку та післятекстових вправ спрямованих на: впізнання лексичних одиниць та формування здогадки за контекстом; встановлення дефініції того чи іншого терміну; ідентифікація

англійських слів з латинськими термінами; порівняння лексики; словотворення за допомогою складання основ, суфіксів, префіксів; вивчення абrevіатур. Також, ми вважаємо, доцільно використовувати вправи на синонімію, антонімію, визначення дефініції того чи іншого терміну, відповіді на загальні та спеціальні запитання, пошук та презентація конкретної інформації. Також, дуже корисно використовувати завдання на пояснення фахових термінів англійською мовою з опорою на наочний матеріал.

Таким чином, ми проаналізувати актуальні питання викладання іноземної мови (ІМ) в немовних вищах, виокремили ключові питання зазначеної проблеми; зупинились на важливості формування комунікативної компетенції студентів; наголосили на необхідності використання різних освітніх платформ і програм; навчального матеріалу; адаптації, мотивації, самостійної роботи до навчання студентів-медиків; визначили існуючі типи вправ для чотирьох видів мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, говоріння, письмо; зупинились на важливості використання тестового методу навчання. Безумовно, всі ці аспекти не вичерпують усього розмаїття форм і методів роботи при підготовці майбутніх лікарів до фахової комунікації в рамках викладання іноземної мови в закладах вищої освіти немовного профілю.

Література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. К. : Академія, 2004. 344 с.
2. Демянчук М. Р. Компетентнісний підхід до формування культури професійного спілкування майбутніх лікарів. *Вісник Черкаського університету*. 2016. № 18. С. 46.

УДК 378.147:004

Мельник Л. В.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики перекладу,
Донецький національний університет ім. Василя Стуса

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ МОВНОЇ ОСВІТИ: РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛІКТУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Нині сучасна освіта перебуває на етапі цифрової трансформації, де технології штучного інтелекту (ШІ) відіграють ключову роль в оптимізації навчального процесу. На основі штучного інтелекту